

Fond za humanitarno pravo

POD LUPOM br. 9
februar 1993.

OTMICA GRAĐANA HRVATSKE U SRBIJI SLUČAJ ZLATKA OVANINA

Na osnovu podataka kojima raspolaže Fond za humanitarno pravo ima ozbiljnih indicija da organi Republike Srbije koji vrše policijsku vlast provode nezakonite postupke, a da ministarstva, tužioci, sudstvo i drugi zvanični organi, zakonom obavezni da kontrolišu postupke svih lica odgovornih za primenu zakona, ne pokreću postupke za utvrđivanje odgovornosti. Prema informacijama Fonda upadljivo je nezakonito ponašanje Službe državne bezbednosti Republike Srbije. Izvestan broj saznatih slučajeva drastičnog ograničavanja i kršenja prava na život, slobodu i bezbednost ličnosti ukazuju da Služba državne bezbednosti samovoljno hapsi i da različitim postupcima zloupotrebljava vršenje vlasti hapšenja i pritvaranja.

Hapšenje građana strane države

Zlatko Ovanin, građanin Hrvatske, Hrvat, veterinar iz Zagreba i njegov osamnaestogodišnji sin Zlatko uhapšeni su 2. februara 1993. godine, kada su na legalan način nameravali da preko graničnog prelaza Kelebija uđu na teritoriju Republike Srbije. Privedeni su u policijsku stanicu u Subotici. Mladić je prvu noć proveo vezan lisicama za radiator. Nakon dva dana, policijskim automobilom ih prebacuju u Beograd. Prilikom ulaska u grad obojici pritvorenika navučene su crne vreće na glave.

Sledećih dana sin je iz sobe u kojoj je bio zatvoren čuo kako oca saslušavaju, teraju da prizna da "radi za Hrvatsku demokratsku zajednicu". Slušao je kako ga udaraju. Nakon nedelju dana mladića "oslobađaju". Sa vrećom na glavi, ostavljaju ga kod podvožnjaka u Ruzveltovoj ulici. Prethodno mu oduzimaju lična dokumenta i novac. Upozoravaju ga da "ne baca bombe po Beogradu".

Mladić luta gradom. Noću. Ne seća se naziva studentskog doma u kojem stanuje njegova sestra i njen mladić iz Krajine. Stariji Beograđanin mu pomaže da pronađe rođaka čijeg se imena setio. Nakon mesec dana, uz pomoć Međunarodnog crvenog krsta, mladić se vraća u Zagreb.

Na osnovu obaveštenja iz subotičke policije da su uhapšene Ovanine predali republičkoj Službi državne bezbednosti ćerka Zlatka Ovanina se obraća Službi s molbom da je obaveste o ocu. Izvesni inspektor Vule potvrđuje da se njen otac nalazi "u sigurnim, njihovim rukama". Prenosi joj očeva pisma i njena njemu. Otac u svojim pismima moli Tuđmana, Milana Vukovića predsednika Vrhovnog suda Hrvatske, Živka Juzbašića zastupnika u Saboru Hrvatske i nekolicinu prijatelja koji imaju neke funkcije u vlasti Hrvatske, da se zauzmu za njega, da ga stave na listu za razmenu, inače će biti optužen i osuđen za špijunažu.

Zlatko Ovanin je iz Zagreba krenuo automobilom marke NISSAN, tip MICRA, HK 10/AIC, sa registarskom oznakom: ZG 885 KF. Automobil je ostao na graničnom prelazu Kelebija. Sa drugim registraskim tablicama viđen je na ulicama Beograda. Poslednji put u avgustu 1993. godine. Bio je parkiran ispred palate "Albanija". Ćerka Ovanina koja se našla na tom mestu obaveštava policiju, a

Fond za humanitarno pravo

oni, verujući da je reč o klasičnoj krađi, postavljaju zasedu. Hvataju tridesetogodišnjeg muškarca u civilu koji pokazuje službenu legitimaciju inspektora MUP-a Srbije, br. 169. Uvereni da su uhvatili lopova koji je falsifikovao službena dokumenta, policijska patrola ga odvodi u policijsku stanicu i nakon "razjašnjenja" dežurni inspektor se izvinjava devojci rečima da mu je žao što sve ide preko leđa običnih ljudi, "nemoćan je jer je reč o višem policijskom inspektoru".

Nakon ovog događaja devojka je najpre razgovarala sa nepoznatim čovekom iz Službe: "Znamo šta se zbilo. E, moja dušo, svašta ti sebi dozvoljavaš. Znaš da se tata nalazi u našim rukama i da može tragično da završi." Kada je dobila inspektora Vuju, on je potvrdio da je svojim obraćanjem policiji javne bezbednosti "naudila tati i da se zbog toga može naći na sudu".

Krajem oktobra 1993. godine, advokati uhapšenog Ovanina, Milan Vuković i Nikola Barović, zvanično su obavešteni da se osoba pod tim imenom ne nalazi u vlasti Službe državne bezbednosti Srbije. Navodno, o tom slučaju raspravljao je kolegijum Službe državne bezbednosti. O Ovaninu i o inspektoru Vuletu niko ništa ne zna.

U decembru 1993. godine Fond za humanitarno pravo se obratio Službi državne bezbednosti u vezi sa pravom uhapšenog Ovanina da stupi u kontakt sa advokatima i porodicom i da bude izveden pred pravosudne organe ako je osumnjičen za vršenje krivičnog dela. Odgovor je bio da Služba državne bezbednosti nema običaj da se sastaje i da razgovara sa "organizacijama o nečijim pravima" i da "služba ima svoj interes, da je reč o dokazanom špijunu i da za njega traže zarobljenike iz Krajine, a da oni tamo u Hrvatskoj nisu baš zainteresovani".